

جنبش شورش علیه نابودی کره ارض

(دو پدیده: یکم وجود حدود ۱۵،۰۰۰ بمب اتمی با هر تصادفی و یا جنگ، دوم گرمایش محیط زیست ماندگاری حیات انسان و کره زمین را تهدید می کنند).

از دهه ۱۹۷۰ محققین بوم زیست به رخداد تغییرات در آب و هوای کره زمین هوشدار دادند. با پدیدار شدن و تداوم تولید سرمایه داری با نگاه عامل، سوبجت، و طبیعت "شیئی"، و بجزکت، مصرف سوخت های فسیلی بویژه از نیمه دوم قرن بیستم بطور غول آسا سیر صعودی یافت. بموازات گسترش هر چه فزونتر استخراج مواد سوخت فسیلی، سرمایه داری جنگل ها، بویژه جنگل های بکر آمریکای لاتین، آسیا و آفریقا را، از بین می برد. مصرف سوخت های فسیلی و تاحدی از بین بردن جنگل ها دو عوامل اصلی افزایش کلان انیدرید کربونیک در جو و بالا رفتن گرمای کره زمین، نوب شدن یخچال های قطب شمال و جنوب، خشکسالی، قحطی آب و تکرار سالانه گردبادهای دریائی و خشکی و سرازیر شدن سیلاب های ویرانگر پروزات قربانی کردن بقای کره زمین در خدمت کسب سود از سوی سرمایه داری است. اکنون به استناد تحقیقات دانشمندان محیط زیست افزایش گاز های گلخانه ای تا حد خطرناکی در جو زمین بالا رفته و اقدامات عاجل جهانی برای جلوگیری از عواقب وحشتناک بر کره زمین را می طلبد.

از دهه ۱۹۸۰ نهادهای متعدد داوطلبانه برای آگاهگری جوامع بشری علیه آلوده شدن محیط زیست از سوی شرکت های استخراج نفت و غیره کنش هائی انجام داده اند. گرچه، این فعالیت ها در ظرفیت شان کوشش های مثبتی بودند، ولی، نسبت به بی توجه دولت ها و شرکت های آلوده گر تاثیرگذار نشدند.

سپس، از دهه ۱۹۹۰ احزاب سبز در کشورهای چندی از اروپا تاسیس شدند، ولی، مماتشان این احزاب با دولت های سرمایه داری رهگشای مبارزه جدی علیه تخریب محیط زیست نگردید. برای نمونه، حزب سبز آلمان با رفیق کردن برنامه اش به درون دولت فدرال آلمان خزید.

در ادامه و خامت بیشتر تاثیرات گاز های گلخانه ای در افزایش متوسط درجه حرارت جهان، نشست پاریس قطعنامه هائی برای کاهش استفاده از سوخت های فسیلی را در سال ۲۰۱۵ تصویب نمود. ولی، نشست پاریس شرکت کنندگان را نه ملزم بلکه از شرکت کنندگان می خواست داوطلبانه اقداماتی را بمورد اجرا بگذارند. داند ترامپ رئیس جمهور آمریکا در حمایت از لابی شرکت های سوخت فسیلی آمریکا از نشست پاریس خارج شد.

نشست پاریس نشان داد که دول سرمایه داری موقعیت «اضطراری تغییر بوم زیست» را به نفع شرکت های صنعت سوخت فسیلی جدی نمی گیرند. بعضی گرمایش کره زمین را انکار می کنند و کشورهائی زمان طولانی تری برای انتقال از سوخت فسیلی به انرژی های تجدید پذیر را مد نظر دارند. نمونه اول، داند ترامپ رئیس جمهور آمریکا وجود تغییر بوم زیست را شوخی می انگارد و نمونه دوم، دولت محافظه کار انگلستان تحقق انتقال از سوخت های فسیلی به انرژی های تجدید پذیر را به سال ۲۰۵۰ حواله می دهد.

درمقابل، دانشمندان محیط زیست برای خم کردن سیر افزایش گرمای زمین و جلوگیری از عواقب هولناک برطبیعت و جامعه بشری فر صتی حداکثر ده سال قائل شده اند.

نمود یک سیاست واحد بین دولت های سرمایه داری در ارائه یک طرح قاطع و جامع برای چالش بحران گرمایش زمین و تعیین زمان بندی حداکثر تا ۲۰۳۰، زمینه ساز ظهور جنبش های رادیکال گردید.

الف: جنبش اوج گیری خورشید، Sun rise movement،

جنبش اوج گیری خورشید در سال ۲۰۱۵ در آمریکا سامان یافت. فعالین سازمانده اولیه در نهاد گشتاور- آموزشگرمحلات- کارآموزی کردند. در خلال انتخابات میان دوره ای آمریکا برای سنا و کنگره ج ا خ با هدف شکست دادن کاندیدهایی که از سوی صنعت سوخت فسیلی برای مبارزه انتخاباتی تامین مالی می شدند، از نامزدهای حامی انرژی های تجدیدپذیر پشتیبانی کردند. ۱۰ نفر از کاندیدهای طرفدار انرژی های تجدید پذیر در انتخابات پیروز شدند. دب هالند، الکساندر اوکازویو کورتز، رشیده طالب و الهام عمر به کنگره راه یافتند، و حزب جمهوری خواه اکثریت اش در کنگره را از دست داد. شش نفر دیگر از فلوریدا، نیویورک و پنسیلوانیا به سنا انتخاب شدند.

با پیروزی در کنگره و سنا آمریکا، ج ا خ با هدف مبارزه اساسی علیه تغییر بوم زیست طرح "قرارداد سبز نو" (۱) انتقال کامل از سوخت های کربنی، یا سیاست کربن زدائی و حرکت به سوی صنعت صد درصد انرژی های تجدید پذیر، ایجاد مشاغل جدید، گسترش وسائل نقلیه عمومی و عدالت اجتماعی را اصول محوری فعالیت هایشان گذاشته اند. طی یک اطلاعیه خبر گذاری در حضور جمعی «الکساندر اوکازویو کورتز» طرح "قرار داد سبز نو" را اعلام کرد. اکنون انکارکنندگان وجود گرمایش کره زمین مجبور شده اند به سنگربی دفاع "تحقق قرارداد سبز نو بسیار پرهزینه است"، عقب نشینی کنند. و طرفداران "قرار داد سبز نو" جواب شایسته به سخنگویان صنعت سوخت فسیلی دادند: "قرار داد سبز نو" با پیروزی محتمل «برنی سندرز» به کاخ سفید بموازات آغاز کربن زدائی شغل ایجاد خواهد گردید- شاغلین در صنعت انرژی های تجدید پذیر مالیات به خزانه داری پرداخت خواهند کرد...

برنی سندرز اجرای "قرار داد سبز نو" را به عنوان یکی از طرح های اساسی در پلتفرم مبارزه انتخابات ریاست جمهوری سال ۲۰۲۰ برگزیده است. برنی سندرز بارها تاکید کرده است که اجرای هر پاره از پلتفرم انتخابی اش، بویژه گذار از سوخت های فسیلی به صددرصد انرژی های تجدید پذیر، نه فردا با فرد وی رئیس جمهور اجرائی خواهد شد، بلکه به بسیج ده ها میلیون مردم آمریکا و فشار از پائین نیاز دارد تا علیه سنگ اندازی بلیونرها به پا خیزند. با این افق، برنی سندرز از انقلاب سیاسی و یا دخالتگر شدن مردم فراگیر آمریکا در سیاست صحبت می کند. به سخن دیگر، تحقق هر خواست مردمی به فشار از پائین یا آمادگی

حضور مردم در خیابان‌ها بستگی دارد. این یک رویکرد جدید در کارکرد مکانیسم دموکراسی پارلمانتاریستی است.

ب- حزب کارگر و رهبری جرمی کوربین

جرمی کوربین در سال ۱۹۸۳ از شورای ایزلینگون شمالی لندن وارد پارلمان انگلستان گردید و تا سال ۲۰۱۵ وی ۵۰۰ بار علیه لوایح تقدیم شده به پارلمان از طرف دولت‌های محافظه کار و کارگر رای منفی داده بود. جرمی کوربین در سال ۲۰۱۵ به رهبری حزب کارگر انتخاب شد. در جریان مبارزه برای انتخاب رهبر حزب کارگر پشتیبانان زن و مرد جنبش از پائین «گشتاور» را به مثابه رویکرد نوین در انتخابات پارلمانی انگلستان پدیدار کردند. گشتاور با فعالیت پیگیرانه در محلات و استفاده از بانک تلفنی و اینترنت هم اعضای حزب کارگر را آن‌چنان افزایش داد، که اکنون این حزب با بیش از ۶۰۰،۰۰۰ عضو بزرگترین حزب اروپاست، و هم جرمی کوربین را به رهبری حزب رسانید. ابتکار تاسیس گشتاور به مثابه یک جنبش فرا-حزبی از پائین و در حمایت از جرمی کوربین به آن سوی اقیانوس اطلس رسید و گرایش «سوسیالیسم دموکراتیک برنی سندرز» از آن استقبال کرد و جنبش از پائین آمریکا با رایزنی فعالینی از گشتاور حزب کارگران انگلستان سازمان یافتند. اولین میوه گشتاور آمریکا انتخاب ده نفر نامزدهای گمنام به کنگره و سنای آمریکا بود. اگر تجربه انگلستان از فراسوی اقیانوس اطلس به آمریکا منتقل شد، اکنون نوبت جنبش جرمی کوربین بود تا از نوآوری جنبش برنی سندرز یا «قرارداد سبز جدید» استقبال کنند.

جنبش گشتاور و اعضای حزب کارگر با الهام از فعالین آمریکا «قرارداد سبز نو» انگلستان را در ماه مارس ۲۰۱۹ اعلام و بیان کردند ما برای قرار دادن جنبش کارگری در صدر انتقال به انرژی سبز و بسیج نیرو برای پشتیبانی فراگیر از پائین از طرح «قرار داد سبز نو» حزب کارگر به رهبری جرمی کوربین فعالانه کنش می‌کنیم. سپس، جرمی کوربین در پارلمان انگلستان، به تاریخ ۳۰ آوریل ۲۰۱۹، ضمن به رسمیت شناختن «وضعیت اضطراری گرمایش زمین» و مهلت ده سال برای اجرای سیاست رادیکال برای انتقال از صنعت سوخت فسیلی به انرژی‌های تجدید پذیر در پارلمان، بتفصیل عواقب ویرانگر تغییر محیط زیست در سطح جهان را تشریح کردند. با این جهت‌گیری، حزب کارگر انگلستان تحت رهبری جرمی کوربین اولین حزبی است که شرائط اضطراری خطرات تغییر بوم زیست را به رسمیت شناخت.

پ- جنبش شورش علیه نابودی کره زمین

در ماه می ۲۰۱۸ صد نفر دانشگاهی طوماری را امضا نموده و از پشتیبانان محیط زیست خواستند در اعتراض ماه اکتبر ۲۰۱۸ شرکت کنند. سپس، اکادمیسین‌ها راجر حلم، گیل بردبروک، سایمن برمول و کنشگران از گروه «کمپین بیا خیزید» جنبش شورش علیه نابودی کره زمین را در ماه اکتبر ۲۰۱۸ تاسیس کردند. راجر حلم و دانشگاهی‌های دیگر نه افرادی نشست‌ه درصندلی‌های دانشگاه، بلکه فعالانی هم مسلح به

تئوری های مبارزه علیه تغییر محیط زیست و هم در صف مقدم ج ش ع ن ک ز فعالیت کرده و بازداشت شده اند.

راهکار نافرمانی مدنی مسالمت آمیز

۱- راجر حلم توضیح می دهد بعد از تحلیل شیوه های گوناگون مبارزه، از جنبش های نافرمانی مدنی سافریجت-جنبش زنان برای کسب حق رای- مهاتما گاندی برای کسب استقلال هندوستان و مارتین لوتر کینگ کهتر در جنبش مطالبه برابری حقوق مدنی برای آفریقائی-آمریکائی ها در آمریکا شیوه نافرمانی مدنی نشسته را الهام گرفته است. او همچنین اعتصاب کارگران، مانند بستن موسسه تولیدی را شیوه ای از نافرمانی مدنی ارزیابی می کند (۲).

۲- راجر می گوید ما بر اصل مسالمت آمیز نافرمانی مدنی تاکید داریم. چرا که کنش های خشونت زا نظیر درگیری با پلیس، آتش سوزی و یا حمله به موسسات سرمایه داری، مانند شکستن شیشه بانک ها، مردم را می ترساند و از پیوستن به اعتراض کناره گیری می کنند. دولت و رسانه های سرمایه داری به چنین کنش هایی انگ هرج و مرج طلبی و خرابکاری زده و باتلبیغات گسترده ماهیت آکسیون اجتماعی معترضین را تحریف می کنند. بنابراین، هدف ما این است که با تاکتیک نافرمانی مدنی مسالمت آمیز مردم را به جنبش جذب کنیم. قرار نیست یک جمع محدود، به سنت گذشته مبارزین حرفه ای، فعال باشند. تغییر شرائط بوم زیست مشکل عموم مردم است. ما امیدواریم میلیون ها نفر به جنبش به پیوندند.

۱-۲- در عملیات جنبش ج ش ع ن ک ز در نوامبر سال ۲۰۱۸، ۲۰۰۰ معترض شرکت کردند و ۵ پل روی رودخانه تایمز، شریان های دوسوی مرکز لندن، را اشغال کرده و آمد و شد روی پل ها را بهم زدند. در حرکت ماه آوریل ۲۰۱۹ جنبش فکله های آکسفورد، پیکادلی و فضای ماربل آرچ، پل واترلو و از همه مهمتر میدان «بانک مرکزی لندن» را تعطیل کردند. در این عملیات ۵۰،۰۰۰ نفر دست به نافرمانی مدنی زده و ۹ روز بخشی از مرکز لندن را نابه سامان کردند.

۳- ج ش ع ن ک ز حرکتی است سراسری و فرا-ملی. در پیامد جنبش در لندن، جنبش شورش علیه نابودی زمین در شهرهای آکسفورد و بریستول سامان یافتند و زمینه سامان یابی در شهرهای دیگر فراهم می شود. در کشور آلمان فعالین جنبش شورش علیه نابودی کره زمین خود را به نرده های ساختمان نخست وزیری بستند، و از آنجا مرکل صدر اعظم آلمان خواستند تا وضعیت اضطراری محیط زیست را به رسمیت به شناسد.

۳- چرا نوجوانان و جوانان دختر و پسر در صف نافرمانی مدنی مسالمت آمیز مبارزه می کنند؟ برابر با تحقیقات دانشمندان محیط زیست، گرمایش زمین و ذوب شدن یخ های قطب شمال و جنوب از دهه ۳۰، ۴۰ و ۵۰ به بعد عواقب هولناک اش در بروزات بالا رفتن سطح آب اقیانوس ها و زیر آب رفتن کشورهای ساحلی هم سطح آب، مانند بنگلادش و غیره، رخداد گردبادهای دریائی و اقیانوسی و گردبادهای خشکی-هر سال

تعداد زیادی گردبادهای خشکی در آمریکا روی داده و سبب تلفات انسانی و خرابی ها شده اند-بارش های تند و زمان دار و سرازیر شدن سیل های ویرانگر، قحطی، خشک سالی، گرسنگی، کم آبی و مهاجرت صدها میلیونی مردم و غیره. این عواقب وحشتناک نوجوانان امروز را در دهه های ۳۰ و بعد تهدید خواهد کرد و نه بزرگ سالان کنونی را. نوجوانان و جوانان پسر و دختر با انگیزه مصون ماندن در دهه های ۳۰، ۴۰، ۵۰ امروز در اکسیون های نافرمانی مدنی مسالمت آمیز شرکت کرده و با فداکاری حاضرند دستگیر، بازداشت و زندانی شوند. کم نیستند بیلونرهائی که بی خیال به گرمایش زمین می گویند اگر نیاز شد با هواپیما و هلیکوپتر شخصی کوچ می کنیم به جاهای بلند تر.

۴- در آکسیون ماه آوریل ۲۰۱۹، ۱۱۰۰ نفر دستگیر و بازداشت شده اند. راجر بحث می کند دولت می تواند چندین ۱۰۰۰ نفر و یا بیشتر را دستگیر، بازداشت و زندانی کند، ولی با این راهکار قادر نخواهد شد جنبش را به ضعف و تعطیلی به کشاند، چرا که در قبال هر تعداد افراد دستگیر شده تعداد بیشتری به صفوف ج ش ع ن ک ز خواهند پیوست. بالاخره، آن زمان دور خواهد بود که دولت بجای دست یازیدن به پلیس و بازداشت و زندان وارد گفتگو با ج ش ع ن ک ز شود. این فرایند از طریق برپائی مجلس مردم اجرا خواهد شد. گرچه دولت محافظه کار انگلستان با پذیرش تشکیل مجلس مردم از صیانت مطلق پارلمان عقب نشینی نموده است. ولی، دولت در صدد است با مکانیسم مطلوبش مجلس مردم دست چین شده ای را فراخواند. در مقابل ج ش ع ن ک ز طرفدار بهترین انتخاب از بین مکانیسم های کشورهای دیگر است.

۵- تا پیش از عملیات ج ش ع ن ز، موضوع گرمایش زمین هرگز در دستور کار دولت قرار نگرفته بود. ولی، دو کنش جنبش بویژه دومی سبب شدند که پارلمان انگلستان اعلام وضعیت اضطراری محیط زیست را اعلام کند. همچنین، کمیسیون ویژه پارلمان مصاحبه ای با «دیوید آنتیرو» زیست شناس و تاریخدان طبیعت برگزار کرد.

۶- تا سال ۲۰۱۵ دموکراسی پارلمانی یا دموکراسی نیابتی شرکت مردم در سیاست یا تصمیم گیری در مسائل جامعه را به حضور یک روزرای دهندگان در پای صندوق انتخابات محدود کرده است. تصمیمات پشت پرده دولت ژرف، Deep state، به کنار، در ۳۶۴ روز سیاست ملک طلق نمایندگان منتخب در انتخابات قرار می گیرد. با نامزدی برنی سندرز در سال ۲۰۱۵ برای انتخابات ریاست جمهوری در سال ۲۰۱۶ و اعلام انقلاب سیاسی، یعنی بسیج مردم از پائین برای دخالت در سیاست و نامزدی جرمی کوربین به رهبری حزب کارگرو سامان یافتن جنبش «گشتاور» انحصار سیاست در قبضه پارلمان چالش شد. بدین ترتیب، اولین قدم مهم برای دخالت مستقیم مردم در سیاست، یا تحول شوراهای محلات سرمایه داری از بالا به پائین یا ایستاده روی سر به شوراهای استوار روی پا گشوده شد.

۷- متفکران دوران روشنگری رفع کمبود تولید را منوط به سلطه مردان بر طبیعت فرض کردند، و سرمایه داری مردسالار این فرضیه را گرفت و خود را در نقش عامل و طبیعت را بسان شیئی با هدف تولید برای سود و انباشت سرمایه شروع به تجاوز و نابودی طبیعت کرد. با انتقال از سوخت های فسیلی به انرژی های

تجدیدپذیر سرمایه داری خون آشام همچنان دم خواهد کشید، هنوز تولید بی بند و بار برای سود و انباشت سرمایه منابع باقی مانده را خواهد بلعید و طبیعت را مسموم و تخریب خواهد کرد. ما معضل ترسناک زاد خانه های بمب اتمی را داریم. نوآم چامسکی بر پایه اطلاعات مستند می گوید در ۷۰ سال گذشته ما شانس داشتیم زنده بمانیم. در سال ۲۰۱۶ جمعیت جهان حدود ۷/۵ میلیارد نفر تخمین زده شد، و این رقم افزایش خواهد یافت. بنابراین، مبارزه رادیکال علیه تغییر محیط زیست لاجرم مبارزه ایست علیه سرمایه داری و بناکردن جهانی دیگر است.

۸- ایران و نافرمانی مدنی مسالمت آمیز

جنگ در هر شکل و با هر نیتی قابل دفاع نیست. با هر هدفی جنگ شروع گردد، علاوه بر خونریزی و ویرانگری عاقبت اش معلوم نیست. هاود زین، Howard Zinn، متفکر، جامعه شناس، تاریخدان، نویسنده، نمایش نویس (۳) آکادمیسین و فعال چپ رادیکال در جنبش های ضد جنگ ویتنام و حقوق مدنی آمریکا، در سال ۱۹۴۳ در ۲۱ سالگی با باور به حقانیت جنگ آمریکا علیه فاشیسم مشتاقانه برای شرکت در جنگ ثبت نام کرد، و به عنوان خلبان بمب افکن ۵۲ در جبهه اروپا جنگید. ولی در اواخر جنگ در حقانیت جنگ متفقین علیه محور شک کرد. بعد از پایان جنگ، هاود زین از هیروشیما و ناکازاکی ویران شده با بمب های اتمی آمریکا دیدن کرد. او به استناد عواقب جنگ ها و تحقیقات ژرفش جنگ را به مثابه راهکاری برای تحول جامعه رد کرد و طرفدار نافرمانی مدنی مسالمت آمیز در مبارزات اجتماعی و سیاسی شد. «کتاب تاریخ مردمی آمریکا» تا پیش از درگذشت اش در سال ۲۰۰۸ در ۲ میلیون تیراژ به چاپ رسید. هاود زین در کتاب ها و سخنرانی هایش نافرمانی مدنی مسالمت آمیز را تشریح و توضیح می داد. شایسته است راهکار نافرمانی مدنی مسالمت آمیز در شکل مناسب اش از سوی فعالین جنبش علیه جمهوری اسلامی داعش نقادانه بررسی گردد*.

مراد عظیمی

۲۰۱۹/۰۷/۱۵

توضیحات

- ۱- با تاسی از «قرار داد جدید» فرانکلین دلانو روزولت، رئیس جمهور آمریکا در سال ۱۹۳۳، نام «قرار داد سبز نو» انتخاب شد.
  - ۲- بستن جاده از سوی سندیکای کارگران نیشکر هفته و تظاهراتشان در شهر دزفول، و نافرمانی مدنی مسالمت آمیز کارگران صنعت اتومبیل سازی آمریکا در سال ۱۹۳۳ نمونه هائی از نافرمانی مدنی بشمار می روند.
  - ۳- نمایشنامه یک پرده ای «بازگشت مارکس به سوهو» هاود زین بارها اکران شده و به فارسی نیز ترجمه شده است.
- * من نمیدانم کتاب تاریخ مردمی آمریکا به فارسی ترجمه شده است، یا نه؟